

ekonomický týždenník

42. týždeň 2010

- **Zaujalo nás: Oslávili sme prvý Svetový deň štatistiky**
- **Čo nové vo svete: Eurozóna predstavila návrh nových rozpočtových pravidiel**
- **Prekvapivé zvýšenie úrokových sadzieb v Číne prinieslo zhodnotenie amerického dolára**
- **Tento týždeň zasadne maďarská i poľská centrálna banka**
- **Evidovaná miera nezamestnanosti v septembri mierne vzrástla**
- **Eurostat spresnil minuloročné deficity verejných financií a verejné dlhy krajín EÚ**
- **Kalendár udalostí 43. týždňa**
- **Predikcie podľa PABK**

Tento dokument slúži ako doplnkový informačný materiál pre klientov Poštovej banky, a.s. [ďalej ako „PABK“]. Informácie a názory v ňom uvedené boli získané zo zdrojov, ktoré boli považované za spoľahlivé, avšak PABK neposkytuje žiadnu záruku za ich úplnosť a správnosť. Taktiež tento dokument nie je ponukou alebo propagáciou nákupu alebo predaja ktoréhokoľvek finančného produktu. Tento dokument môže byť reprodukováný alebo publikovaný len s menom PABK.

Poštová banka, a.s., Divízia treasury, Prievozská 2/B, 821 09 Bratislava, analyzy@pabk.sk

Zaujalo nás: Oslávili sme prvý Svetový deň štatistiky

Organizácia spojených národov vyhlásila 20. október 2010 za Svetový deň štatistiky, aby tak zvýšila povedomie o úlohe oficiálnej štatistiky, vyzdvihla spoluprácu štatistikov a dodala národným oslavám globálny charakter. Hoci pre mnohých ľudí predstavujú štatistiky kopu nudných čísel, Štatistický úrad Slovenskej republiky [ŠÚ SR] sa rozhodol oslavy poňať vo forme, ktorá zaujme snáď každého. Okrem dňa otvorených dverí pripravil pre záujemcov i pohľad na štatistické údaje, ktoré bežne neposkytuje. Viete napríklad, koľko detí sa na Slovensku narodí mimo manželského zväzku? Alebo ste sa niekedy zamysleli nad tým, koľko rokov sa pravdepodobne dožijete? Odpovede na tieto i ďalšie netradičné otázky priniesol ŠÚ SR na svojej tlačovej besede pri príležitosti osláv Svetového dňa štatistiky na Slovensku.

Najskôr sa však pozrime na to, prečo je štatistika pre nás dôležitá. Štatistika vypovedá o hospodárskom a sociálno-ekonomickom stave spoločnosti [HDP, mzdy], umožňuje medzinárodné porovnanie, slúži na vypracovanie dlhodobých stratégií a zámerov rozvoja spoločnosti a je potrebná pre kvalifikované rozhodovanie ako v štátnej správe a samospráve tak i v súkromnej sfére. Napríklad údaje o zamestnanosti a nezamestnanosti ovplyvňujú sociálnu politiku štátu, na základe údajov o inflácii sa upravujú dôchodky, platy či výška nájomného a údaje o obyvateľstve a jeho vekovej štruktúre pomáhajú pri rozhodovaní o potrebe materských škôl či domovov dôchodcov.

Podľa údajov, ktoré zverejnil ŠÚ SR tak vieme napríklad definovať priemerného Slováka či Slovenku. Ak ste teda priemerný muž žijúci na Slovensku, tak máte 37 rokov a požijete si ešte ďalších 36 rokov. Priemerný Slovák vstupuje prvýkrát do manželstva vo veku 29 rokov, no ak ste zatiaľ slobodný muž, nezúfajte. Na jedného muža na Slovensku totiž pripadá 1,1

Služba / tovar	Pár dôchodcov	Pracujúci rodičia s 1 dieťaťom	Pracujúci rodičia s 2 deťmi
bývanie	205,79 €	200,75 €	204,00 €
výdavky na domácnosť	77,13 €	125,77 €	263,74 €
mäso, údeniny	56,04 €	64,23 €	38,95 €
telekomunikácie	35,44 €	117,67 €	120,83 €
hygiena	31,46 €	26,05 €	11,78 €
lieky	29,32 €	43,45 €	33,15 €
alkohol	22,90 €	3,60 €	12,95 €
nápoje	22,27 €	29,52 €	33,13 €
mliečne výrobky [jogurty, sry...]	20,10 €	42,76 €	28,60 €
ovocie	16,78 €	28,93 €	11,83 €
médiá [noviny, rozhlas...]	15,17 €	15,58 €	14,29 €
zelenina	14,72 €	28,32 €	11,53 €
sladkosti	14,49 €	33,29 €	16,16 €
doprava [benzín, MHD...]	12,94 €	101,00 €	105,53 €
oblečenie	12,45 €	114,43 €	61,68 €
prílohy [ryža, zemiaky...]	12,25 €	6,10 €	11,80 €
ryby	9,39 €	8,11 €	7,87 €
maslo a tuky	8,83 €	14,29 €	7,33 €
pečivo	6,77 €	15,30 €	12,16 €
poistenie, bankové účty	3,75 €	149,75 €	164,67 €
prísady [ocot, omáčky, korenie...]	3,65 €	8,88 €	0,63 €
vajcia	3,51 €	2,34 €	3,51 €
múka, cukor, soľ	1,45 €	2,62 €	6,24 €
spolu	636,60 €	1 182,74 €	1 182,36 €

Zdroj: ŠÚ SR

mesačným príjmom vo výške približne 1 183 EUR [o 86 % viac ako domácnosť dôchodcov], no podiel jej výdavkov na bývanie a domácnosť dosiahol tiež približne 40 %.

Mimochodom, prvý štatistické zisťovanie na území dnešného Slovenska prebehlo už v roku 1715, kedy bol vypracovaný vôbec prvý súpis obyvateľstva. Najbližšie sa sčítame už v máji roku 2011 súčasne so všetkými ostatnými členskými krajinami EÚ. Údaje, ktoré sa prostredníctvom sčítania zistia, sa nedajú v súčasnosti získať zo žiadnych iných zdrojov, a preto je sčítanie sa právom i povinnosťou každého občana bez rozdielu.

žen, pričom každá tretia je slobodná. Priemerná slovenská žena má 40 rokov a bude žiť ešte raz toľko, takže svojho muža - rovesníka podľa štatistik prežije o 7 rokov. Slovenky sa po prvýkrát vydávajú vo veku 27 rokov a v tomto veku porodí i svoje prvé dieťa, avšak každé tretie dieťa sa narodí rodičom, ktorí nie sú manželmi.

Údaje ŠÚ SR nám však dokážu poskytnúť odpoveď aj na ďalšie otázky. Na základe štatistik spotrebiteľských cien sa napríklad dozvedáme, čo si naša rodina zo svojho príjmu môže mesačne kúpiť. V rámci tejto štatistiky sú pravidelne zisťované údaje o cenách vybraných tovarov a služieb, ktoré občania nakupujú pre svoju spotrebu [tzv. spotrebný koš v roku 2010 tvorí 720 tovarov a služieb].

ŠÚ SR tak podľa údajov pre rok 2009 zostavil podiel výdavkov na skupiny tovarov pre 3 vybrané príklady domácností – dvojicu dôchodcov, pracujúcich rodičov s jedným dieťaťom a pracujúcich rodičov s dvoma deťmi. Priemerná domácnosť, v ktorej spolu žijú dvaja dôchodcovia, disponovala podľa štatistiky v roku 2009 mesačne spoločnými čistými príjmami vo výške 636,60 EUR a z tejto čiastky viac ako 40 % smerovalo na výdavky do bývania a domácnosti. Zaujímavé je, že domácnosť zamestnancov s dvoma deťmi disponovala v roku 2009

Čo nové vo svete: Eurozóna predstavila návrh nových rozpočtových pravidiel

EÚ: Členské štáty eurozóny sa dohodli na nových rozpočtových pravidlách, ktoré umožnia lepšiu kontrolu a účinnejší boj s krajinami, ktoré pravidlá porušujú. Dohodnutý balíček má byť najväčšou reformou Hospodárskej a menovej únie od vytvorenia eura a schvaľovať sa bude na summite Európskej rady v Bruseli tento týždeň. Krajiny eurozóny porušujúce rozpočtovú stabilitu by mali byť na základe nových pravidiel postihované už do pol roka od upozornenia zo strany Európskej komisie [EK]. Návrh znie, aby nové pravidlá umožnili pozastaviť hlasovacie práva rozpočtových hriešnikov. Zároveň by krajiny mali byť povinné predložiť návrhy štátnych rozpočtov EK skôr než ich schvália národné parlamenty. S uvedeným návrhom však vyjadril svoj nesúhlas šéf Európskej centrálnej banky [ECB] Jean-Claude Trichet.

EK investuje do výskumného projektu na identifikáciu finančných rizík, ktorého cieľom je včas varovať vlády a banky na hroziace finančné krízy. Projekt nazvaný Forecasting Financial Crises by mal u tvorcov politiky zlepšiť chápanie spôsobu, akým sú navzájom prepojené bankové systémy, akciové trhy a kreditné toky. EK zároveň zverejnila svoje plány rámca pre krízové riadenie EÚ vo finančnom sektore, ktorý by mal zabezpečiť riešenie ťažkostí bánk a ich možných zlyhaní.

NEMECKO: V tomto roku sa podľa Nemeckého zväzu veľkoobchodníkov a vývozcov [BGA] očakáva rast nemeckého exportu o 16 %, čo je najvýraznejšie zvýšenie zahraničného obchodu za desať rokov. Pre rok 2011 BGA očakáva rast nemeckého exportu o 7 %, čo by znamenalo vývoz tovarov v celkovej hodnote viac ako bilióna eur.

Nemecká centrálna banka [DBB] vo svojej októbrovej prognóze revidovala pôvodné odhady tempa rastu ekonomiky smerom nahor a uviedla, že HDP krajiny porastie o viac než 3 % [podľa revidovanej prognózy nemeckej vlády vzrastie ekonomika krajiny o 3,4 %]. DBB zároveň upravila smerom nadol odhad rozpočtového deficitu, ktorý by tak nemal prekročiť – 4 % HDP. Ťahúňom nemeckej ekonomiky je stále najmä domáci dopyt, a preto podľa DBB obavy z návratu recesie nie sú opodstatnené.

MAĎARSKO: Podľa maďarského ministra hospodárstva Györgyho Matolcsyho Maďarsko v tomto roku určite splní svoj cieľ deficitu štátneho rozpočtu vo výške – 3,8 % HDP.

Krajina bola minulý týždeň podrobená kritike EK v súvislosti s rozhodnutím vlády znárodniť penzijné fondy. Podľa EK nie je dočasné presmerovanie dôchodkového sporenia zdravé a neprispieva k udržateľnému znižovaniu deficitu. Maďarský premiér Viktor Orbán totiž oznámil, že vláda do konca budúceho roka pozastaví platby do súkromných dôchodkových fondov a ponechá ich v prospech štátu.

POLSKO: Poľsko uzavrelo s Ruskom novú dohodu o dodávkach zemného plynu, ktorá v Európe zmiernila obavy z nedostatku plynu počas nadchádzajúcej zimy. Dohoda zabezpečuje dodávky 10 mld. kubických metrov ruského plynu ročne až do roku 2037.

ČESKO: Guvernér Českej národnej banky [ČNB] Miroslav Singer vyhlásil, že banka budúci mesiac pravdepodobne zlepši prognózu rastu ekonomiky v tomto roku.

ČÍNA: Čínska centrálna banka minulý týždeň po takmer troch rokoch prekvapujúco zvýšila úrokové sadzby. Tento krok bol úplne mimo očakávaní trhu a naznačuje, že Čína sa obáva rastu cien domácich aktív a inflácie. Centrálna banka Číny zvýšila hlavnú jednoročnú sadzbu z vkladov aj úverov zhodne o 25 bázických bodov na úroveň 2,50 % resp. 5,56 %. Na zvýšenie sadzieb zareagovali investori výpredajom rizikovejších mien, čím došlo k posilneniu amerického dolára.

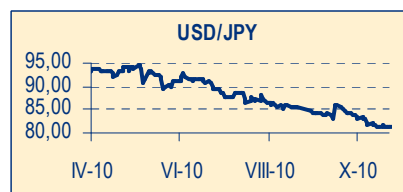
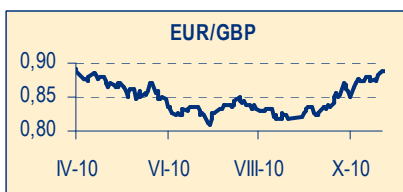
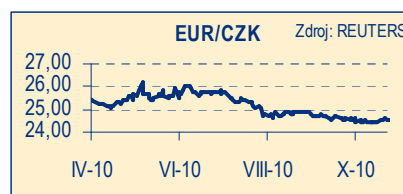
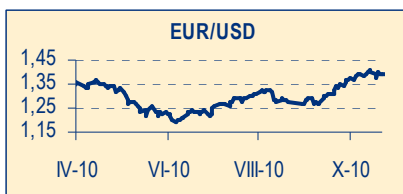
MMF: Ministri financií skupiny G20 sa dohodli na „historickej“ reforme Medzinárodného menového fondu [MMF]. Šéf MMF Dominique Strauss-Kahn povedal, že dohoda je najväčšou reformou v riadení MMF vôbec. Zmeny majú zabezpečiť rozvíjajúcim sa krajinám väčšie slovo vo vedení fondu, pričom dvoch miest sa v ich prospech vzdá Európa.

G20: Cieľom USA na summite G20 v Južnej Kórei bolo presvedčiť svojich partnerov o potrebe uzatvorenia dohody o tom, že krajiny s vysokými prebytkami bežných účtov platobnej bilancie sa budú snažiť o ich zníženie a dovoľia svojim národným menám posilniť. USA tiež žiadajú, aby prebytky alebo deficity bežných účtov boli maximálne na úrovni 4 % HDP. Tieto návrhy však odmietajú nové trhové ekonomiky, Nemecko a Japonsko.

Prekvapivé zvýšenie úrokových sadzieb v Číne prinieslo zhodnotenie amerického dolára

Americký dolár na začiatku minulého týždňa voči euru posilnil po tom, ako investori zneisteli v otázke ďalšieho kvantitatívneho uvoľňovania Federálneho rezervného systému [Fed]. Dolár tak posilnil na 1,3894 EUR/USD, voči jenu však oslabil. V utorok dolár pokračoval v posilňovaní po prekvapivom zvýšení úrokových sadzieb v Číne. Investori predávali meny citlivé na ceny komodít a prikláňali sa k doláru. V strede týždňa si mierne zisky pripísalo euro, keď trh ovplyvnili najmä zverejnené podrobnosti plánu úspor vo Veľkej Británii. Vo štvrtok obchodovanie ovplyvnilo vyhlásenie amerického ministra financií Timothyho Geithnera, že dolár je voči iným menám vo vyváženom vzťahu, čo investorov utvrdilo v predpoklade, že USA nepodniknú kroky smerujúce k posilneniu svojej meny. Euro tak voči doláru posilnilo na úroveň 1,4030 EUR/USD. Poklesol i dolárový index, ktorý meria hodnotu doláru voči košu svetových mien, a to na úroveň blízko 10-mesačného minima. V závere týždňa si hlavné meny udržiavali svoje hodnoty, pretože na trhu prevládala neistota dosiahnutia dohody na summite G20. Euru mierne pomohla správa o zlepšení podnikateľskej nálady v Nemecku, avšak voči doláru uzavrelo týždeň na hodnote 1,3930 EUR/USD.

Obchodovanie s regionálnymi menami bolo v minulom týždni zmiešané. V pondelok susedné meny pokračovali v stratách

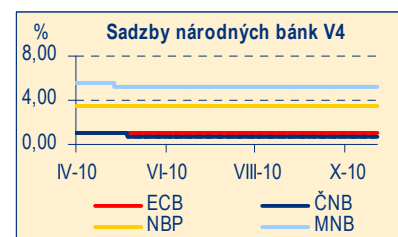
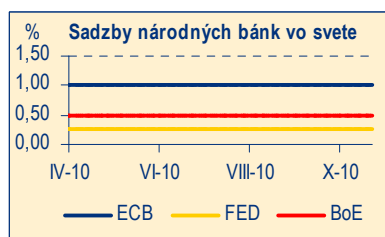
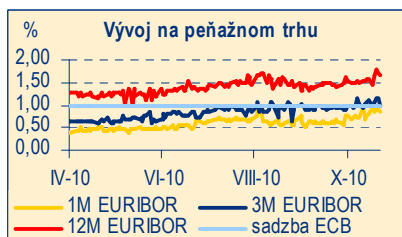

z predošlého týždňa. Česká koruna počas dňa oslabila na 24,550 EUR/CZK, poľský zlotý sa znehodnotil na hodnotu 3,9230 EUR/PLN a maďarský forint deň uzavrel na úrovni 276,75 EUR/HUF. V utorok zostala stabilná česká koruna, zvyšné dve meny opäť mierne znehodnocovali. V súvislosti s oslabením amerického dolára však v stredu prišlo na trhu regionálnych mien k pripísaniu miernych ziskov. Nakoľko dolár voči euru oslaboval aj vo štvrtok, maďarský forint i poľský zlotý pokračovali v posilňovaní. Česká koruna

bola stabilná, i keď deň uzavrela nepatrne slabšia. Piatok neprišlo na trhu k výraznejším pohybom a česká koruna tak týždeň uzavrela na úrovni 24,580 EUR/CZK, poľský zlotý končil na hodnote 3,9700 EUR/PLN a maďarský forint uzavrel obchodovanie na úrovni 274,70 EUR/HUF.

Tento týždeň zasadne maďarská i poľská centrálna banka

Tento týždeň je naplánované zasadnutie dvoch centrálnych bánk, ktorých rozhodnutia v našom týždenníku sledujeme. Už dnes [25. októbra 2010] zasadá Maďarská národná banka [MNB]. V súlade s trhom očakávame, že na zasadnutí sa rozhodne o ponechaní kľúčovej sadzby na úrovni 5,25 %. V stredu 27. októbra zasadá Národná banka Poľska [NBP] a podobne ako v prípade Maďarska neočakávame pri kľúčovej sadzbe zmeny. V súlade s očakávaním trhu preto predpokladáme, že NBP ponechá svoju kľúčovú sadzbu na úrovni 3,50 %.

Evidovaná miera nezamestnanosti v septembri mierne vzrástla

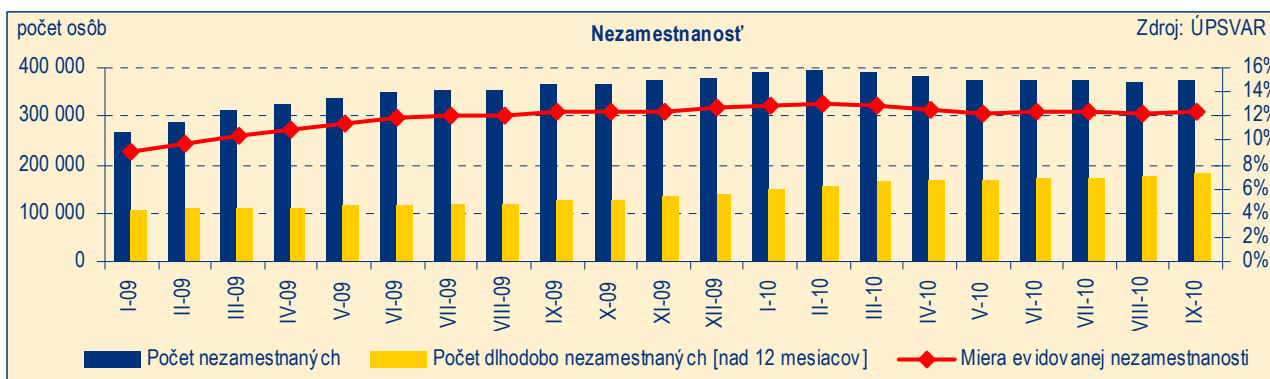
Evidovaná miera nezamestnanosti v septembri v porovnaní s augustom mierne vzrástla o 0,23 p. b. na 12,42 %. Počet nezamestnaných schopných nastúpiť do zamestnania ihneď tak medzimesačne stúpol o viac ako 6 tisíc na 333 841. V medziročnom porovnaní prišlo pri evidovanej miere nezamestnanosti k poklesu o – 0,3 p. b.

Na medzimesačnom náraste nezamestnanosti sa vo veľkej miere podieľali nezamestnaní absolventi, ktorých v septembri na úradoch práce pribudlo takmer 18 tisíc. Na tomto počte mali najväčšie zastúpenie absolventi stredných škôl, keďže tí majú povinnosť prihlásiť sa na úradoch práce práve v septembri. Podľa nášho názoru však k lepším výsledkom nezamestnanosti v letných mesiacoch prispeli aj sezónne práce, ktoré boli už v septembri na ústupe.

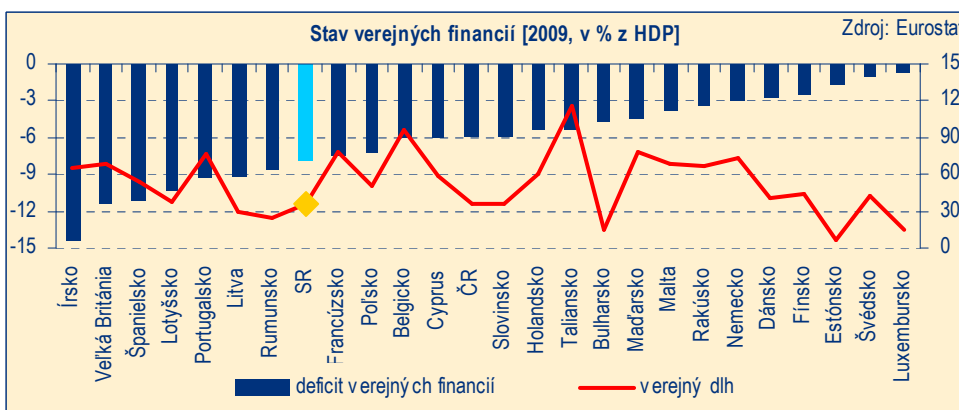
Najvyššia evidovaná miera nezamestnanosti na úrovni 18,68 % bola naďalej v Banskobystrickom kraji, keď až päť okresov spadajúcich do tohto regiónu evidovalo nezamestnanosť nad úrovňou dvadsiatich percent. Na druhej strane, dlhodobo najnižšiu nezamestnanosť vykazuje Bratislavský kraj [v septembri 4,72 %]. V Bratislavskom kraji nezamestnanosť v septembri stagnovala, v ostatných krajoch Slovenska stúpala.

Príčinou vysokej nezamestnanosti [ktorá je druhá najvyššia v rámci OECD] je podľa nášho názoru aj istý nesúlad medzi štruktúrou voľných pracovných miest a štruktúrou uchádzačov o ne. Bolo by preto vhodné, aby sa slovenské školstvo orientovalo viac na prax a potreby potenciálnych zamestnávateľov.

Do ďalších mesiacov predpokladáme postupný pokles evidovanej miery nezamestnanosti v dôsledku postupného ekonomického oživenia. Očakávame však, že do konca roka nezamestnanosť podľa metodiky ÚPSVAR neklesne pod hranicu 12 %.

Eurostat spresnil minuloročné deficity verejných financií a verejné dlhy krajín EÚ

Štatistický úrad EÚ [Eurostat] 22. októbra 2010 zverejnil spresnené minuloročné deficity verejných financií a verejných dlhov za krajiny únie [s výnimkou Grécka, za ktoré zverejní čísla až v novembri]. Slovensko tak nakoniec skončilo s vlašším deficitom na úrovni – 7,9 % HDP a verejným dlhom 35,4 % HDP. V rámci zverejnených 26 krajín tak

dosiahol ôsmy najhorší deficit, čo do dlhu aj naďalej patrí medzi krajiny s nižším percentuálnym podielom na HDP.

Kalendár udalostí 43. týždňa

Indikátor	Obdobie	Odhad PABK	Odhad trhu
Kľúčová sadzba Maďarskej národnej banky MNB [25. október 2010], v %	september 2010	5,25 [bez zmeny]	5,25
Kľúčová sadzba Národnej banky Poľska NBP [27. október 2010], v %	september 2010	3,50 [bez zmeny]	3,50
Index cien priemyselných výrobcov PPI [28. október 2010], v %, r/r	august 2010	0,3	-0,1
Indikátor ekonomického sentimentu IES [28. október 2010]	september 2010	-	-

Predikcie podľa PABK

Indikátor	3 Q 2010	4 Q 2010	1 Q 2011	2010	2011
HDP [%, r/r, stále ceny] ^{1) 3)}	3,8	2,1	3,1	3,8	3,4
CPI [%, r/r] ^{1) 4)}	1,1*	1,4	2,4	1,7	3,8
HICP [%, r/r] ^{1) 4)}	1,1*	1,3	2,3	1,5	3,4
PPI [%, r/r] ^{1) 4)}	-0,3	1,0	4,5	1,2	3,6
Index reálnej mzdy [%, r/r] ^{1) 3)}	2,0	1,3	1,7	1,8	1,0
Evidovaná nezamestnanosť [%] ^{1) 3)}	12,31*	12,23	12,05	12,45	11,67
Obchodná bilancia [saldo, v mil. EUR] ^{5) 6)}	- 427,8	- 450,0	- 210,0	- 184,7	- 320,0
EUR/USD ^{2) 4)}	1,36*	1,38	1,38	1,38	1,35
Základná sadzba ECB ^{2) 4)}	1,00	1,00	1,00	1,00	1,50
1M EURIBOR [%, p. a.] ^{2) 4)}	0,63*	0,80	0,82	0,80	1,40

1) priemer za kvartál

2) ku koncu kvartálu

3) priemer za rok

4) ku koncu roka

5) kumulatív za kvartál

6) kumulatív za rok

* skutočnosť